

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoCsp/13/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2719200585
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2719200585.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, so sídlom Žilina, Hodžova 11, proti žalovaným: 1. Q. W., nar. X. X. XXXX, trvale pobytom T. XXX a 2. Y. W., nar. XX. P. XXXX, trvale pobytom T. XXX, o zaplatenie 6.479,01 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo 6. novembra 2019 č.k. 9Csp/80/2019-102 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti **p o t v r d z u j e**
a v napadnutej časti paričnej lehoty **r u š í** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 6. novembra 2019 č.k. 9Csp/80/2019-102 výrokom I. uložil žalovaným 1. a 2. povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 6.521,51 eur spolu s úrokom vo výške 154,62 eur a s úrokom z omeškania vo výške 3,96 eur a vo výške 5 % ročne zo sumy 6.633,63 eur od 26. marca 2019 do zaplatenia, a to v mesačných splátkach vo výške 150,- eur splatných vždy do posledného dňa v kalendárnom mesiaci počnúc od mesiaca nasledujúceho po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením čo i len jednej splátky riadne a včas sa stáva zročným celý dlh; výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1. a 2. v plnom rozsahu. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne ustanovením § 1, 2 z.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“), § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 517 ods. 2 a § 565 z.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Vecne súd prvej inštancie dôvodil, že z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu mal za preukázané, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 632217 uzatvorená medzi stranami sporu 28. júna 2016 je zmluvou spotrebiteľskou, a z povahy spotrebiteľských zmlúv vyplýva, že nesmú obsahovať neprimerané podmienky, t.j. ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Po preskúmaní zmluvy dospel k záveru, že obsahuje všetky podstatné náležitosti a na jej základe plnil právny predchodca žalobcu a poskytol žalovaným 1. a 2. úver vo výške 8.500,- eur. Žalovaní si svoje povinnosti neplnili, úver neplatili riadne a včas a preto ich žalobca dôvodne vyzval na uhradenie nedoplatku s upozornením, že ak nedoplatok neuhradia, bude žiadať zaplatenie celej pohľadávky. Súd prvej inštancie vyvodil, že žalobca si uplatnil právo na zosplatenie dlhu v súlade so zákonom a vzhľadom na to súd uložil žalovaným 1. a 2. povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu istiny úveru vo výške 6.479,01 eur, zmluvné úroky do zosplatenia úveru vo výške 154,62 eur a úroky z omeškania do zosplatenia úveru vo výške 3,96 eur, dlžné poplatky za poistenie vo výške 42,50 eur a nepriznal žalobcovi nárok na zaplatenie poplatkov v sume 90,- eur, nakoľko tento nárok si žalobca neuplatnil. Žalobcovi priznal aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne od 26. marca 2019, teda odo dňa nasledujúceho po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru až do zaplatenia. Dôvodil, že v súlade s § 232 ods. 4 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len

„CSP“) uložil žalovaným 1. a 2. povinnosť zaplatiť priznanú sumu v mesačných splátkach po 150,- eur. V časti o zaplatenie zmluvného úroku vo výške 8,09% ročne zo sumy istiny 6.479,01 eur od 26. marca 2019 do zaplatenia žalobu zamietol z dôvodu, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu ako to vyplýva z konštantnej judikatúry vyšších súdov. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 4 Obo 143/1998, ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, v zmysle ktorých dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, pričom od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Dodal, že niet zákonného pravidla, podľa ktorého by mal dlžník povinnosť zo zákona platiť po splatnosti úveru úroky popri úrokoch z omeškania. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal ich plnú náhradu voči žalovaným 1. a 2., keďže pre pomerné rozdelenie trov je rozhodujúci je pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva, pokiaľ v žalobe nie je vyčíslené.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a to voči výroku I. výlučne v časti, v ktorej súd prvej inštancie alternoval zákonnú paričnú lehotu a voči výroku II. zamietajúcej žalobu v prevyšujúcej zvyšnej časti. Dodal, že alternáciu paričnej lehoty prvostupňový súd v rozhodnutí neodôvodnil. K nároku veriteľa na zmluvný obchodný úrok až do vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov uviedol, že podľa § 497 z.č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“) dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky a v zmysle § 502 ods. 1 ObZ od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške a v zmysle § 503 ods. 3 úrok je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Poukázal na komentár IURA EDITION k príslušným ustanoveniam Obchodného zákonníka: „Z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchylné“. „Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách: vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky v dohodnutej lehote, ako aj zaplatiť požadované úroky a v oboch prípadoch ak dlžník nesplní svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozličné inštitúty, ktoré sa odlišujú, tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok na úrok z úveru a aj na úrok z omeškania. Poukázal i na znenie ustanovenia § 16 ods. 1 a § 13 ods. 3 ZoSÚ. Dodal, že ak ZoSÚ spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Dôvodil, že úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Poukázal na dôvodovú správu k zákonu č. 106/2014 Z.z., ktorým sa mal meniť a dopĺňať OZ, kde v § 353 ods. 9 sa na konci mala pripájať veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a neexistuje žiadna iná zákonná novelizácia, ktorá by odopierala veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo 113/2018 z 30. júla 2019, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/22/2018 z 29. januára 2019, sp. zn. 14Co/29/2018 z 15. januára 2019 a sp. zn. 25Co/71/2018 z 31. januára 2019, z ktorých vyplýva, že využitím právneho inštitútu, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa ako vyplýva z § 506 ObZ, sa nemôže veriteľ ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. Naopak, porušenie povinnosti dlžníka z úverovej zmluvy ho pri závere súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku dostáva do výhodnejšieho postavenia, akceptácia takéhoto záveru by mohla byť nesprávnym návodom pre dlžníkov zlepšiť si porušovaním povinností svoje postavenie v úverovom vzťahu. Poukázal i na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/23/2017-92 z 29. novembra 2017, sp. zn. 43Co/7/2018 z 31. mája 2018, sp. zn. 43Co/29/2018 zo 16. augusta 2018, sp. zn. 43Co/37/2018 z 20. decembra 2018 a sp. zn. 43Co/21/2018 z 27. septembra 2018, z ktorých zhodne vyplýva, že dlžník je povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluvne zaviazal. Ďalej poukázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre i na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/212/2014 z 21. augusta 2014 z ktorých vyplýva, že zákonné úroky z omeškania nenahradzujú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Vyjadril sa osobitne k interpretácii uznesenia Ústavného súdu SR č.k. IV.ÚS 476/2012-14 z 18. septembra 2017 majúc za to, že ústavný súd sa v danom prípade nevyjadril k meritu dovolania. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a vyhovel žalobe žalobcu v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť

dĺžnú sumu do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

3. Žalovaní 1. a 2. sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom, stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné v časti nedostatočne odôvodnenej paričnej lehoty a v zamietajúcej časti rozhodnutia vo veci samej.

5. Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Skalica pod spisovou značkou 9Csp/80/2019 je žaloba o zaplatenie 6.479,01 eur s príslušenstvom titulom nároku žalobcu na vrátenie nesplateného úveru s príslušenstvom poskytnutého žalobcom žalovanému na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 632217 uzavretej dňa 28. júna 2016. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 6.521,51 eur spolu so zmluvným úrokom vo výške 154,62 eur a úrokom z omeškania vo výške 3,96 eur, úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 6.633,63 eur od 26. marca 2019 do zaplatenia, to všetko v mesačných splátkach po 150 eur, splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku pod následkom straty výhody splátok pri nezaplatení jednej z nich a vo zvyšku žalobu zamietol.

6. S prihliadnutím na obsah podaného odvolania, predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie vec správne právne posúdil v zamietajúcej časti, teda či žalobca má po vyhlásenej predčasnej splatnosti predmetného úveru súčasne s úrokmi z omeškania nárok aj na zmluvné úroky až do úplného splatenia úveru a či správne alternoval zákonnú paričnú lehotu.

7. Podľa ust. § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

8. Odvolací súd nemal v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu v zamietajúcej časti. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 CSP). Nakoľko tu však bol i nesúhlas žalobcu s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami, pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia v zamietajúcej časti, odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

9. Pokiaľ námietky smerujú k právnemu posúdeniu veci odvolací súd dodáva:

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 4/2009).

10. Žalobca v konaní uplatnil právo na vrátenie poskytnutého úveru z úverovej zmluvy z 28. júna 2016 uzavretej medzi žalovanými ako dlžníkmi a právnym predchodcom žalobcu ako veriteľom, keď bol poskytnutý úver 8.500 eur, ktorý mal byť vrátený v 96 mesačných splátkach po 120,85 eur, s konečnou splatnosťou dňa 20. júna 2024. Výška úrokovej sadzby bola stanovená 8,09% ročne, výška RPMN predstavovala 8,4% a priemerná RPMN predstavovala 10,53%. Celková čiastka, ktorú žalovaní ako dlžníci mali na základe zmluvy zaplatiť je 11.601,60 eur.

11. Odvolací súd zdôrazňuje, že je nepochybné, že úverová zmluva č. 632217 zo dňa 28. júna 2016, uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými, je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde právny predchodca žalobcu vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaní sú spotrebiteľia, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne ustálil, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať režim spotrebiteľského práva, a to príslušné ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka ako aj ust. zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia predmetnej zmluvy.

12. Pokiaľ ide o priznanie zmluvných úrokov aj po zosplatnení úveru, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie zastáva názor, že takýto úrok žalobcovi nepatrí, pričom dodáva:

13. Aplikačná prax súdov sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky, a teda popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách už zaoberala v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Obo 143/98, na ktoré poukázal v odôvodnení rozsudku aj súd prvej inštancie, v ktorom konštatoval, „že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok), keď od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka) s tým, že v rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/182/2011).

14. V prejednávanej veci je nesporné, že žalobca sa dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve, nakoľko však tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa (tu žalovanej) a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa (právneho predchodcu žalobcu), pričom zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnému zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním právneho predchodcu žalobcu, a teda, bol to právny predchodca žalobcu, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranným adresovaným právnym úkonom. Okrem skutočnosti, že pri plnení záväzku je potrebné za každých okolností vychádzať zo stabilizovaných podstatných náležitostí zmluvy, ktoré sprevádzajú celú existenciu a trvanie záväzku, a to až do času zmeny (obsahu) záväzku, ktorá predstavuje prekonanie dojednaných podmienok postupného splácania záväzku, považuje odvolací súd za potrebné na doplnenie odôvodnenia prvoinštančného súdu doplniť argumentáciu týkajúcu sa inštitútu predčasného zosplatnenia úveru a jeho právny režim.

15. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny z čoho vyplýva, že rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania, patrí veriteľovi úrok, pričom jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru s tým, že s protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú

spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Je nutné zároveň opätovne uviesť (ako to správne uviedol aj súd prvej inštancie), že úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania, čím dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

16. Je nepochybné, že za úver možno dohodnúť úroky a možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti), podľa jeho predstáv, poskytnúť úver a určiť si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť, avšak niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržiavanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta) s tým, že uvedenej dispozície zákona sa evidentne dotýka dohoda o úrokoch po splatnosti, popri ďalších úrokoch za omeškание a ďalších sankciách, pričom ak evidentne táto dohodnutá konštrukcia indikuje neprimeraný nárast dlhu, zákonite nastupuje otázka povinnosti vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách).

17. Podľa názoru odvolacieho súdu je nesporné, že taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách, je v neprospech žalovaných. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3a nar. vlády 87/1995 Z.z., „Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“

18. Aj ust. § 502 ObZ. pri zmluve o úvere ustanovuje, že dlžník je od poskytnutia prostriedkov povinný platiť z nich úroky, ktoré sú splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Citované ustanovenie podľa názoru odvolacieho súdu vychádza zo zásady, že veriteľ má nárok na úroky ako zmluvnú odplatu za užívanie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke alebo o úvere. Inak povedané, zmluvná odplata patrí veriteľovi len za čas, počas ktorého dlžník užíva peňažné prostriedky v súlade so zmluvou. V momente, kedy užívanie peňažných prostriedkov zo strany dlžníka je v rozpore so zmluvou (lebo ich nevrátil v lehote splatnosti, či už dohodnutej v zmluve alebo v dôsledku predčasného zosplatenia), ide o omeškание upravené osobitnými predpismi, na ktoré sa viažu iné (zákonné) nároky, a tieto možno zmluvne upraviť (modifikovať) len v tom rozsahu, v akom to zákon pripúšťa, tak ako to odvolací súd spomenul už vyššie.

19. Opak nemožno vyvodiť ani zo znenia § 517 ods. 2 OZ, podľa ktorého patrí úrok z omeškania popri plnení. Z tohto ustanovenia totiž nevyplýva, čo má byť týmto plnením, pričom z úpravy omeškania možno súdiť, že ide práve o to plnenie, s ktorým je dlžník v omeškani. Neznamena to však, že by aj na dobu omeškania patrilo veriteľovi ďalej narastajúce zmluvné plnenie, ktoré je dohodnuté práve na obdobie omeškania. Takýto výklad by podľa názoru súdu viedol k neprimeranému a nedôvodnému zvýhodneniu veriteľov. Podľa § 517 ods. 2 O.z. je totiž maximálna sadzba úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahoch kogentná a nemožno sa od nej dohodou odchýliť (porov. judikát R 5/2000). Tým, že by sa veriteľovi dovolilo žiadať za dobu omeškania popri úrokoch z omeškania aj zmluvné úroky, by sa táto

kogentnosť v podstate obchádzala. Takáto možnosť by bola pritom dostupná len veriteľom úverov a pôžičiek, keďže len tieto umožňujú dohodu o úroku na dobu užívania peňažných prostriedkov.

20. Odvolací súd tu podporne poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29C/131/2011-127 zo dňa 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co/30/2012-145 zo dňa 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovia v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu.

21. Z vyššie uvedených dôvodov potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti (výrok II.) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP potvrdil.

22. Žalobca v odvolaní ďalej namietal povolenie splácať dlh žalovaným v mesačných splátkach vo výške 150,- eur, s tým, že rozsudok súdu prvej inštancie nie je v tejto časti dostatočne odôvodnený.

23. Podľa § 232 ods. 3 a 4 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu (3). Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že meškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia (4).

24. Z citovaného ustanovenia Civilného sporového poriadku vyplýva, že lehotou na splnenie povinnosti uloženej v rozsudku je zásadne paričná lehota tri dni. Uvedené ustanovenie ale súdu umožňuje, vzhľadom na osobitné okolnosti každého prípadu, určiť aj lehotu dlhšiu. Pre takéto rozhodnutie sa podľa súdnej praxe vyžaduje zistenie takých skutočností, z ktorých by bolo možné vyvodiť presvedčivý záver súdu o tom, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci, na nárok a osobné pomery strán je vhodné určiť na splnenie lehotu dlhšiu než tri dni. Súd pri svojom rozhodovaní musí prihliadnuť najmä na osobné a majetkové pomery strán, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť, dobu, po ktorú by týmto spôsobom došlo k zaplateniu dlžnej sumy s tým, aby nepredstavovala neúmerné zvýhodnenie dlžníka na úkor veriteľa. Súd teda musí lehotu na plnenie určiť tak, aby svojou dĺžkou nepoprela samotný účel súdneho konania a v konečnom dôsledku viedla k odstráneniu právnej neistoty medzi stranami.

25. Ako už bolo uvedené vyššie, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku (§ 232 ods. 3 CSP) a len výnimočne súd môže povoliť zaplatiť peňažný dlh v dlhšej lehote, resp. v splátkach. Ak má súd za to, že v prejednávanej veci je namieste určiť na plnenie dlhšiu lehotu, táto časť výroku rozsudku súdu prvej inštancie musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver o tom, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci, na uplatnený nárok a osobné pomery všetkých strán je vhodné určiť na splnenie lehotu dlhšiu než tri dni od právoplatnosti rozsudku.

26. Odvolací súd v posudzovanej veci zistil, že súd prvej inštancie však v prejednávanej veci vo vzťahu k lehote na úhradu priznaného plnenia žalobcovia nevykonal žiadne dôkazy, svoje rozhodnutie žiadnym spôsobom neodôvodnil (len stroho uviedol, že tak rozhodol s poukazom na osobné a majetkové pomery žalovaných) a tým došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Odôvodnenia rozsudku v tejto časti splatnosti priznanej sumy s príslušenstvom je v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, preto sa rozhodnutie v tejto časti stalo nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov, čo je dôvodom na zrušenie rozsudku v napadnutej časti pre jeho nezrozumiteľnosť. Z odôvodnenia rozsudku v tejto časti len odkazom na zákonné ustanovenie, nie je možné zistiť, v čom videl súd prvej inštancie dôvod na povolenie splácať dlh v splátkach resp. prečo aplikoval ustanovenie § 232 ods. 4 CSP.

27. Preto odvolaciemu súdu neostávalo nič iné, než podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) v spojení s ustanovením § 391 ods. 1 CSP vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti

splatnosti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania (§ 379 písm. a) CSP). Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní zistiť všetky okolnosti dôležité pre rozhodnutie, či je dôvodné žalovaným uložiť povinnosť uhradiť dlh v lehote stanovenej zákonom, teda do troch dní od právoplatnosti rozsudku, resp. či sú tu okolnosti popísané vyššie, odôvodňujúce úhradu dlhu v dlhšej lehote alebo v splátkach, opätovne rozhodnúť o lehote splatnosti priznanej sumy s príslušenstvom a náhrade trov konania, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP odôvodniť.

28. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancii tiež o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP), nakoľko nesprávne rozhodnutie s nutnosťou jeho čiastočného zrušenia zakladá povinnosť súdu prvej inštancie rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).